

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Gymnázium, Brno, Slovanské náměstí 7
Šablona:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Název projektu:	Inovace výuky na GSN prostřednictvím ICT
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0940
Autor:	Mgr. Adam Rychtecký
Tematická oblast:	Člověk ve společnosti – sociologie
Název DUMu:	Metody výzkumu
Kód:	VY_32_INOVACE_NS.2.18
Datum:	20. 9. 2013
Cílová skupina:	Žáci středních škol
Klíčová slova:	Kvantitativní výzkum, kvalitativní výzkum, validita, logika, dedukce, indukce
Anotace:	Zápisový list – základní podklad pro tvorbu zápisků studentů při výuce základních logických postupů vědeckého výzkumu – dedukce a indukce. Základní postup, možnosti a problémy obou způsobů, jejich vztah k výsledkům kvantitativního a kvalitativního výzkumu v sociologii.

ZÁKLADNÍ METODY VÝZKUMU

A) Kvalitativní a kvantitativní výzkum

➤ Kvantitativní výzkum

⇒ cílem je testování hypotéz → podmínkou je získávání informace, která by byla reprezentativní pro celou cílovou populaci

➤ Kvalitativní výzkum

⇒ jde o nenumerické šetření a interpretaci sociální reality

⇒ cílem je odhalit význam podkládaný sdělovaným informacím a vytváření nových hypotéz (nového porozumění), vytváření teorie (→ porozumění)

Redukce informace v kvantitativním a kvalitativním výzkumu

<i>Kvantitativní výzkum</i>	<i>Kvalitativní výzkum</i>
Omezený obsah informace o mnoha jedincích	Mnoho informací o malém počtu jedinců
Silná redukce počtu pozorovaných proměnných a silná redukce počtu sledovaných vztahů mezi těmito proměnnými	Silná redukce počtu sledovaných jedinců
Generalizace na populaci je většinou snadná a validita této generalizace je měřitelná	Generalizace na populaci je problematická a někdy i nemožná

Transformace informace

<i>Kvantitativní</i>	<i>Kvalitativní</i>
Silná standardizace → vysoká reliabilita	Slabá standardizace → nízká reliabilita
Silná standardizace → silná redukce informace → respondent vybírá z nabídky kategorií → nízká validita	Slabá standardizace → volná forma otázek a odpovědí → menší omezení → vysoká validita

B) Deduktivní a induktivní a logika

➤ **Kvantitativní** výzkum → **deduktivní logika**

- ⇒ **problém/teorie** → přeložen do **hypotéz** → hypotézy navrhují, jaké je spojení mezi proměnnými → pozorování → **přijaté** nebo **zamítnuté hypotézy**
- ⇒ sbíráme jen data, potřebná k testování hypotéz

➤ **Kvalitativní** výzkum → **induktivní logika**

- ⇒ **pozorování** (sběr dat) → **pátrání po pravidelnostech**, významu → formulace **předběžných závěrů** → další **pozorování** → **nově formulované hypotézy** či nová teorie
- ⇒ sbíráme všechna data k nalezení struktury a pravidelnosti, které v nich existují

C) Příklady výsledků

Každý druh výzkumu má jiný základ, jiný postup a tedy i jiné výsledky, které nejsou ani lepší, nebo horší než druhé, ale prostě jiné. Záleží na tom, co od nich chceme.

➤ **Kvantitativní** (*Sheldon a Eleanor Glueck*):

- ⇒ 500 mladistvých delikventů a 500 nedelikventů
- ⇒ delikventi jsou z neúplných rodin, často se stěhujících rodin, z rodin s otcem se špatnými pracovními návyky, problém alkoholismu v rodině → **nález objektivních determinant delikvence**

➤ **Kvalitativní** (*Sykes a Matza*):

- ⇒ jak delikventi překonávají pocit viny → **subjektivně ospravedlňují své jednání** příčinami pro ně validními, pro společnost však nepřijatelnými
- ⇒ (popírají, že oběť je skutečně obětí → “oběť to začala“ “říkala si o to“; vidí se v roli Robina Hooda)

Literatura

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1998, 374 s. ISBN 80-718-4141-2.

PETRUSEK, Miloslav. *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, 1993, 204 p. ISBN 80-706-6799-0.

Soukromé studijní materiály.

STRAUSS, Anselm. *Základy kvalitativního výzkumu: Postupy a techniky metody zakotvené teorie* Přel. S. Ježek. 1.vyd. Boskovice: Albert, 1999, 196 s. ISBN 80-858-3460-X.

Materiál je určen pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.